

Johan Larsson Boström
046- 359 59 35
Johan.larssonbostrom@lund.se

Socialnämnden

Utreda och verka för införande av kunskapstest inom samhällsorienteringen

Sammanfattning

Kvintetten har önskat att socialförvaltningen utreder och verkar för att ett kunskapsprov tas fram inom samhällsorienteringen.

Syftet med testet är att undersöka hur väl deltagarna i samhällsorientering har tagit sig till innehållet i utbildningen. Att förstå förutsättningarna i det svenska samhället är en viktig faktor för att nyanlända personer snabbt ska kunna etablera sig i samhället. Det är därför av vikt att samhällsorienteringen bidrar till denna kunskap.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse den 1 juni 2020 (denna skrivelse)

Barnets bästa

Ärendet berör inte barn direkt utan avser en utredning kring att införa ett kunskapstest inom samhällsorienteringen. För att ha rätt till samhällsorientering ska den enskilde vara över 18 år.

Samhällsorientering har ett innehåll som rör mänskliga rättigheter och barns rättigheter samt att leva med barn i Sverige.

Ärendet

Kvintetten har önskat att socialförvaltningen utreder och verkar för att ett kunskapsprov tas fram inom samhällsorienteringen.

Syftet med testet är att undersöka hur väl deltagarna i samhällsorientering har tagit sig till innehållet i utbildningen. Att förstå förutsättningarna i det svenska samhället är en viktig faktor för att nyanlända personer snabbt ska kunna etablera sig i samhället. Det är därför av vikt att samhällsorienteringen bidrar till denna kunskap.

2020-06-01

Diarienummer

SO 2020/0091

Samhällsorientering i lagstiftning

Sedan 2010 är samhällsorientering en del av etableringen av nyanlända. Kommunerna har ansvar att erbjuda samhällsorientering till personer som omfattas av lag om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (2017: 584).

Den enskilda kommunen bestämmer hur samhällsorienteringen ska utformas och i vilken ordningsföljd samhällsorienteringens delar ska behandlas. Länsstyrelsen har i uppdrag att främja och stödja samarbete mellan kommunerna om samhällsorientering samt verka för regional samverkan mellan relevanta aktörer i planering, organisering och genomförande av insatser för vissa nyanlända invandrare.

Syftet med samhällsorienteringen är att ge nyanlända en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en bra grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Målet med samhällsorienteringen är att deltagaren utvecklar kunskap om:

- de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt,
- hur samhället är organiserat, samt
- praktiskt vardagsliv.

Samhällsorienteringen ska i möjligaste mån bedrivas på modersmålet eller ett annat språk som deltagaren behärskar väl. Vid behov ska tolk anlitas. Samhällsorienteringen ska kunna kombineras med arbete, studier och andra aktiviteter för att underlätta och påskynda etableringen i arbetslivet.

Samhällsorienteringen ska innehålla följande utbildningsdelar enligt en förordning:

1. Att komma till Sverige.
2. Att bo i Sverige.
3. Att försörja sig och utvecklas i Sverige.
4. Individens rättigheter och skyldigheter.
5. Att bilda familj och leva med barn i Sverige.
6. Att påverka i Sverige.
7. Att vårda sin hälsa i Sverige.
8. Att åldras i Sverige.

Tyngdpunkten ska ligga på den praktiska aspekten av att leva i Sverige och en central del av samhällsorienteringen ska ge utrymme för dialog och reflektion.

2020-06-01

Diarienummer

SO 2020/0091

Samhällsorienteringen har fram till den sista januari 2020 omfattat minst 60 timmar. Regeringen har beslutat att höja schablonersättningen till kommunerna för mottagandet av nyanlända. Höjningen gjordes för att nyanlända skulle erbjudas en samhällsorientering som omfattar minst 100 timmar istället för som tidigare 60 timmar. Utökningen av samhällsorienteringen trädde i kraft den 1 februari 2020.

Organisering av samhällsorientering i Lund

Länsstyrelsen, Region Skåne, Kommunförbundet Skåne och kommunerna i Skåne har tillsammans utvecklat ett samfinansierat arbete med Samhälls- och hälsokommunikation som utför samhällsorientering.

Samhälls- och hälsokommunikatörerna förmedlar information om samhälle och hälsa till nyanlända i Skåne inom ramen för ett större antal teman. Programmet förmedlas på deltagarnas modersmål (för närvarande arabiska, somaliska, dari och pashto), alternativt lätt svenska och engelska och är organiserat runt fem knutpunkter i Skåne. Lund är en av dessa fem knutpunkter och erbjuder utbildningen till närliggande kommuner samt hanterar medföljande administration. Samarbetet regleras mellan huvudmännen genom ett samarbetsavtal.

Informationen på kurserna förmedlas genom exempelvis presentationer i dialogform, samtal, övningar och motiverande diskussioner med särskild hänsyn till nyanländas förutsättningar. En stor del av materialet är webbaserat genom olika filmer som används i undervisningen. Samhälls- och hälsokommunikatörerna har akademisk bakgrund och egna erfarenheter av att vara ny i Sverige. Utbildningen omfattar 100 timmar och innehåller de moduler som förordningen ställer krav på samt ett tillägg som avser information om hälsoförebyggande och migrationsrelaterad hälsa. Framtagande av hälsomodulen har gjorts i samarbete med forskare inom området hälsa och migration. De arbetsmarknadsorienterade delarna har tagits fram i samarbete med Arbetsförmedlingen och andra parter.

Efter genomgången utbildningen får deltagaren ett intyg.

Frågor för utredningen att besvara

Syftet med införande av ett kunskapstest är att undersöka hur väl deltagarna i samhällsorientering har tagit till sig utbildningen.

Att kunskapstestet kan utformas utifrån de enskilda individernas olika språkliga förutsättningar som avspeglas av olika utbildningsnivå.

2020-06-01

Diarienummer

SO 2020/0091

En stor del av samhällsorienteringen utgår från att den enskilde ska förstå den praktiska aspekten av att leva i Sverige och möjliggöra utrymme för dialog och reflektion tillsammans med andra vilket även bör avspeglas i vilken metod som ska väljas vid kunskapsutvärdering.

Ska kunskapsprovet genomföras i olika delar som följer de bestämda modulerna inom samhällsorienteringen eller ska det ske som ett avslutande större prov?

Ska kunskapsprovet genomföras skriftligt eller ska delar eller hela provet kunna genomföras muntligt?

Kan kunskapsprovet genomföras utifrån rådande planering gällande de 100 timmarna eller behöver tidsplanen utökas? (Ekonomiska konsekvenser)

Ska kunskapstestet utgå från några kriterier för de olika modulerna?

Vad händer om en enskild inte klarar provet eller klarar provet utifrån lokalt uppsatta kriterierna för bedömning? Kan resultatet av testet föranleda särskild planering för fortsatta kompetensutvecklingsinsatser?

Socialförvaltningen förslag till beslut

Syftet med införande av ett kunskapstest är att undersöka hur väl deltagarna i samhällsorientering har tagit till sig utbildningen. Att förstå förutsättningarna i det svenska samhället är en viktig faktor för att nyanlända personer snabbt ska kunna etablera sig i samhället. Det är därför av vikt att samhällsorienteringen bidrar till denna kunskap. Detta är en ansats som är rimlig att ha utifrån att kommunen har ett ansvar för utbildningen. Det finns en nationell förordning som styr vilka delar utbildningen ska omfatta men det saknas ett nationellt gemensamt sätt att utvärdera/examinera deltagarna i samhällsorienteringen. Eftersom utbildningen i de flesta skånska kommuner sker i samverkan med Länsstyrelsen och andra parter behöver frågan lyftas i relation till den knutpunkt som Lund ansvarar för. I utredningen bör det undersökas om det är fler kommuner som skulle önska vara med att ta fram ett kunskapstest och genomföra en pilot eller om testet endast ska genomföras på deltagare för Lunds kommuninvånare. En ytterligare fråga för utredningen är att undersöka formerna för kunskapstestet – ett arbete som skulle kunna genomföras i samarbete med utbildningsförvaltningen i Lund – utifrån att metodiken ska kunna fånga kunskaper hos deltagare med olika former av utbildningsbakgrund.

2020-06-01

Diarienummer

SO 2020/0091

Socialnämnden föreslår besluta

- att socialförvaltningen utreder och verkar för att ett kunskapstest införs inom samhällsorienteringen
- att socialförvaltningen återrappporterar resultatet av utredningen vid nämndens möte i oktober

Annika Pettersson
Socialdirektör

Beslut expedieras till:
Akten